

**DZŪKIJOS NACIONALINIO PARKO IR ČEPKELIŲ VALSTYBINIO GAMTINIO
REZERVATO DIREKCIJOS VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ IR DARBUOTOJŲ,
DIRBANČIŲ PAGAL DARBO SUTARTIS TOLERANCIJOS KORUPCIJAI
NUSTAYMO TYRIMAS 2022 M.**

Pirmasis žingsnis efektyvios nulinės tolerancijos korupcijai link turėtų būti situacijos analizė, t.y. nusistatymas, kokia yra tolerancija korupcijai pačioje Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direkcijoje (toliau – Direkcija).

Korupcija- piktnaudžiavimas įgaliojimais siekiant naudoti sau ar kitam asmeniui viešajame ar privačiame sektoriuje.

Kyšis – bet kokios turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau ar kitam asmeniui (materialios ar nematerialios, turinčios ekonominę vertę rinkoje ar tokios vertės neturinčios) forma išreikštas neteisėtas ar nepagrįstas atlygis už pageidaujamą valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens teisėtą ar neteisėtą veikimą arba neveikimą vykdant įgaliojimus.

Korupcijos prevencija – sisteminga veikla, kuria siekiama didinti viešojo ir privataus sektorių subjektų atsparumą korupcijai ir kuri apima korupcijos rizikos veiksnių nustatymą, įvertinimą, šalinimą ir (ar) mažinimą, sudarant bei įgyvendinant korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių sistemą.

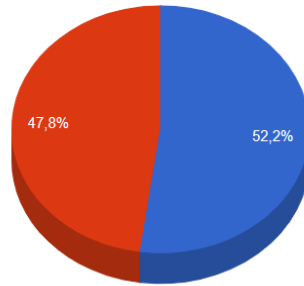
2022 m. lapkričio 16 d.–gruodžio 7 d. laikotarpiu buvo vykdomas Direkcijoje valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal sutartis (toliau- darbuotojai), tolerancijos korupcijai tyrimas, kuriuo buvo siekiama nustatyti Direkcijos darbuotojų toleranciją korupcijai t. y. siekiama nustatyti ir įvertinti Direkcijos darbuotojų bendrą požiūrį į korupciją, išsiaiškinti, kiek plačiai paplitęs šis reiškinys bei kokia darbuotojų patirtis ir santykis su korupcinio pobūdžio apraiškomis Direkcijoje, kiek jie girdėję apie Direkcijoje vykdomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones ir kt. Lyginant kiekvienų metų tyrimų rezultatus, bus siekiama matuoti vykdomų korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių efektyvumą, stebėti darbuotojų elgsenos, sąmoningumo, tolerancijos korupcijai pokytį.

Tyrimą atliko Administracijos vyriausiasis specialistas Vaidas Miliauskas. Tyrimui pasirinkta anoniminės apklausos anketos internete metodas. Apklausos internetinė nuoroda buvo pateikta visiems Direkcijos darbuotojams (tyrimo metu Direkcijoje dirbo 34 darbuotojai), apklausoje dalyvavo 23 darbuotojai, tai sudarė 67,65 % visų darbuotojų. Klausimynas sudarytas iš 17 klausimų, 4 iš jų susiję su informacija apie respondentus (jų lytis, amžius, darbo stažas Direkcijoje, išsilavinimas), 10 klausimų susiję su respondentų požiūriu į korupciją, korupciją darbe, korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones, pranešimą apie korupciją, jos apraiškas, 3 atviri klausimai, skirti įvertinti darbuotojų žinias, pateikti pasiūlymus, pastabas. Anonimiškumo principu gauti duomenys pateikiami tik statistiškai apibendrinti.

Apklausoje dalyvavo 12 vyrų, tai sudarė 52,2 % visų apklausos dalyvių, bei 11 moterų, tai sudarė 47,8 % apklausos dalyvių (žr. 1 paveikslėlį). Daugiausiai apklausoje dalyvavo nuo 50 iki 60 metų amžiaus darbuotojai, 39,1 procentas (žr. 2 paveikslėlį). 69,6 proc. dalyvavusieji apklausoje darbuotojai turi įgiję aukštąjį išsilavinimą, 17,4 proc. aukštąjį neuniversitetinį. (žr. 3 paveikslėlį). Apklausoje dalyvavusių darbuotojų darbo stažas Direkcijoje tarp nurodytų skirtingų amžiaus grupių darbuotojų iš esmės panašus (žr. 4 paveikslėlį).

1. Kokia Jūsų lytis?

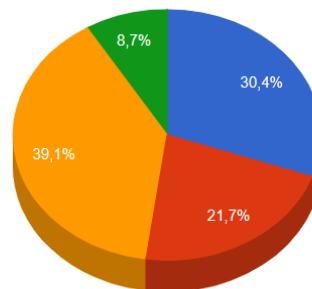
- Vyras
- Moteris

1 paveikslėlis

2. Koks Jūsų amžius?

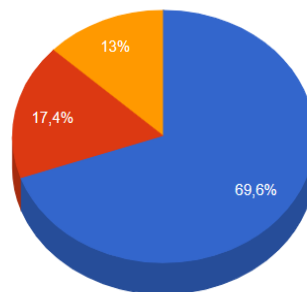
- nuo 30 iki 40 metų
- nuo 40 iki 50 metų
- nuo 50 iki 60 metų
- virš 60 metų

2 paveikslėlis

3. Koks Jūsų išsilavinimas?

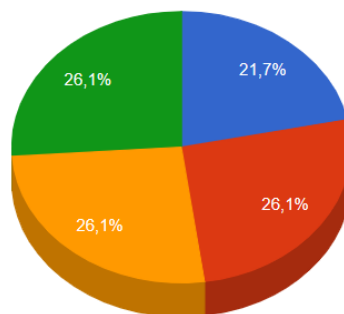
- Aukštasis universitetinis
- Aukštasis neuniversitetinis
- Specialus vidurinis
- Vidurinis
- Kitas variantas

3 paveikslėlis

4. Koks Jūsų darbo stažas Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direkcijoje?

- iki 5 metų
- nuo 5 iki 10 metų
- nuo 10 iki 20 metų
- virš 20 metų

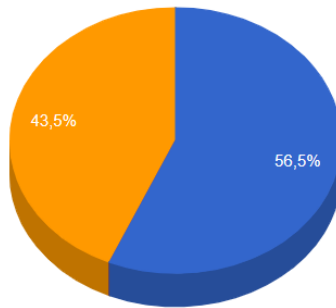

4 paveikslėlis

Daugiau negu pusė (56,5 proc.) apklausoje dalyvavusių darbuotojų nurodė, kad asmeniškai praneštų apie jiems žinomą korupcijos atvejį, kita dalis nurodė, kad sunku pasakyti ir kad tai priklausytų nuo aplinkybių (žr. 5 paveikslėlį). Didžioji dalis darbuotojų (78,3 proc.) dalyvavusių apklausoje nurodė, kad žino kur pranešti reikia apie korupcijos atvejį (žr. 6 paveikslėlį). Atsakymai į 7, atvirą klausimą (Kam praneštumėte apie korupcijos atvejį?) patvirtino, kad darbuotojai žino kam pranešti apie korupcijos atvejus, tarp galimų darbuotojų atsakymų dažniausiai nurodyta Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, įstaigos direktorius, taip pat policija, teisėsauga, Valstybinė saugomųjų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Aplinkos ministerija.

5. Ar Jūs asmeniškai praneštumėte apie Jums žinomą korupcijos atvejį?

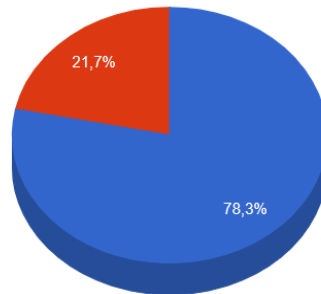
- Taip, praneščiau
- Ne, nepraneščiau
- Sunku pasakyti, priklausytų nuo aplinkybių

5 paveikslėlis

6. Ar žinote, kur reikia kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejį?

- Taip, žinau.
- Ne, nežinau.

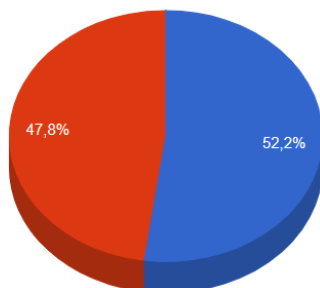
6 paveikslėlis

Daugiau negu pusė (52,2, proc.) apklausoje dalyvavusių darbuotojų nurodė, kad yra girdėję apie Direkcijoje taikomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonės (žr. 8 paveikslėlį). Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas keitėsi nuo 2022-01-01 ir, kad kai kurios korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonės buvo pradėtos taikyti 2022 metais. Atsakydami į 9 atvirą klausimą (apie kokias korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonės taikomas Direkcijoje esate girdėję ?) darbuotojai nurodė korupcijos prevencijos planavimo dokumentus, antikorupcinio elgesio taisykles, viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašą, korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvadas ir kt. Atsakydami į 10 klausimą (Ar manote, kad reikalinga Direkcijoje taikyti korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonės?) 43,5 proc. apklausoje dalyvavusių darbuotojų nurodė, kad Direkcijoje turi būti taikomos tokios priemonės, 34,8 proc. nurodė, kad nežino ar tokios priemonės turėtų būti taikomos, 8,7 procentai nurodė, kad neturėtų būti taikomos tokios priemonės Direkcijoje (žr. 9 paveikslėlį). Atsižvelgiant į darbuotojų atsakymus į 8-10 klausimus, Direkcijos darbuotojai

girdėję apie taikomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones, tačiau turėtų būti labiau informuojami apie jas ir jų naudą įstaigai.

8. Ar esate girdėję apie Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direkcijoje taikomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones?

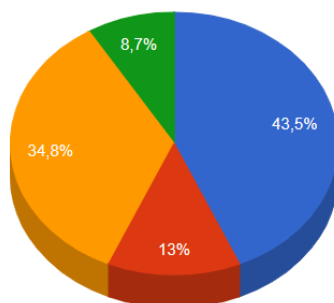
- Taip, esu
- Ne, nesu

8 paveikslėlis

10. Ar manote, kad Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direkcijoje reikia taikyti korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones?

- Taip
- Neaktualu, nes tai nesusiję su mano tiesioginiu darbu
- Nežinau
- Ne

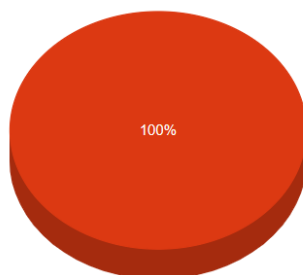

9 paveikslėlis

100 procentų darbuotojų, dalyvavusių apklausoje nurodė, kad per pastaruosius metus nėra davę kyšio (žr. 10 paveikslėlį).

11. Ar esate per pastaruosius 2 metus davęs kyšį?

- Taip
- Ne

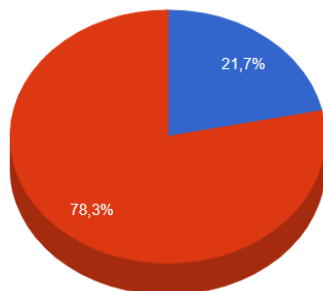
10 paveikslėlis

21,7 proc. dalyvavusių apklausoje atsakydami į apklausos 12 klausimą, nurodė, kad jiems teko susidurti su situacija kai jiems ar jų kolegoms buvo siūlomas kyšis ar kitaip darbe susidūrę su

korupcija (žr. 11 paveikslėlį). 65,2 proc. atsakiusių į 13 klausimą nurodė, kad nepranešė apie jiems ar jų kolegoms siūlomą kyšį ar apie tai, kad darbe buvo susidūrę su korupcija, nors tik 21,7 procentui atsakiusių į 12 klausimą nurodė, kad jiems teko susidurti su situacija kai jiems ar jų kolegoms buvo siūlomas kyšis ar kitaip darbe susidūrę su korupcija. Kad pranešė nurodė 8,7 proc. dalyvavusių apklausoje, 26,1 proc. neatsakė į 13 klausimą, (žr. 12 paveikslėlį) atsižvelgiant į tai, kad į 12 klausimą atsakė neigiamai.

12. Ar yra buvę situacijų, kai Jums ar Jūsų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvote kitaip darbe susidūrę su korupcija?

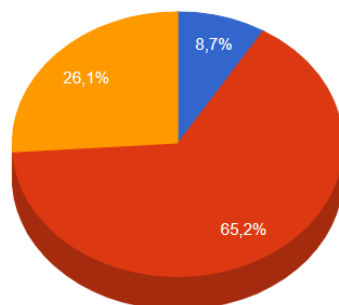
- Taip, yra buvę
- Ne, nėra buvę

11 paveikslėlis

13. Ar apie tai, kad Jums ar Jūsų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvote kitaip darbe susidūrę su korupcija, kam nors pranešėte?

- Taip, pranešiau
- Ne, nepranešiau
- Neatsakė į klausimą

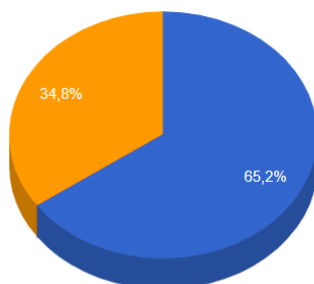

12 paveikslėlis

Į 14 klausimą (ar praneštų jeigu ateityje susidurtų su korupcijos apraiškomis?) didžioji dauguma (65,2 proc.) nurodė, kad praneštų. (žr. 13 paveikslėlį). Atsakydami į 15 klausimą, kuris susijęs su 14 klausimu, nes atsakius į 14 klausimą teigiamai į 15 klausimą atsakinėt nereikėjo, pagrindine nepranešimo apie korupcijos priežastis darbe (15 klausimas) darbuotojai dalyvavę apklausoje (21,7 proc.) nurodė- kad nesijaučia saugūs pranešdami, 52,2 proc. neatsakė klausimą (žr. 14 paveikslėlį), nes į 14 klausimą atsakė teigiamai.

14. Jeigu ateityje susidurtumėte su korupcijos apraiškomis darbe, ar apie tai praneštumėte?

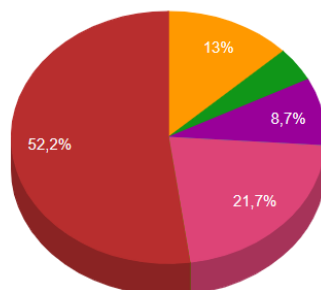
- Taip, praneščiau
- Ne, nepraneščiau
- Sunku pasakyti (nežinau)

13 paveikslėlis

15. Jeigu nepraneštumėte apie korupcijos atvejus darbe, nurodykite nepranešimo apie korupciją priežastis?

- Nežinau kur pranešti
- Nemačiau prasmės, nes su tuo susiję asmenys nesulauk...
- Tie, kas praneša, galų gale nukentčia skaudžiausiai
- Visi žino apie tuos atvejus, bet niekas nepraneša
- Atvejis toks nereikšmingas, kad pie jį pranešti nėra pras...
- Nenorius nieko išduoti, sukelti papildomų rūpesčių
- Nesijaučiu saugus pranešda...
- Kitas variantas
- Neatsakė į klausimą

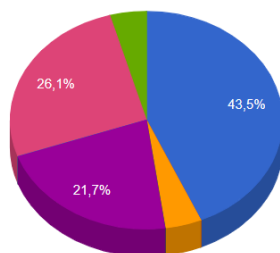
14 paveikslėlis

Vykdam tokius tyrimus ateityje susiję klausimai kaip 12 ir 13 ar 14 ir 15 klausimai tobulintini, kad nekiltų dalyvaujantiems apklausoje jokių neaiškumų atsakinėjant į tokius klausimus.

16 klausimas su galimybe nurodyti savo variantą apie jų nuomone Direkcijos sritį, kurioje pasireiškia didžiausia korupcijos rizika, daugiausia 43,5 proc. nurodė, kad viešieji pirkimai.

16. Nurodykite Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato veiklos sritį, kurioje, Jūsų nuomone, pasireiškia didžiausia korupcijos rizika?

- Viešųjų pirkimų vykdymas
- Dalyvavimas nustatant planuojamos ūkinės veiklos poveikio saugomoms teritorij...
- Mokamų paslaugų teikimas lankytojams
- Konkursų organizavimas ir vykdymas laisvoms pareigo...
- Dalyvavimas rengiant ir derinant teritorijų planavimo...
- Pažymų išdavimas apie valdoje nustatytus veiklos ap...
- Kitas variantas
- Neatsakė į klausimą

- Nesusidūriau, negaliu komentuoti
- nežinau
- nežinau
- nežinau
- dalyvavimas keistuose projektuose
- Manau, kad visose veiklos srityse dirba pakankamai sąžiningi darbuotojai

15 paveikslėlis

Atviras 17 klausimas (nurodyti pasiūlymus pastebėjimus dėl šios apklausos ir dėl korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių) keli tik atsakymai buvo pateikti. Nurodyta, kad reikalingi darbuotojams mokymai, taip pat, kad apie korupciją reikia kalbėti ir netoleruoti jos.

Apibendrinant didžiąją dalimi Direkcijos darbuotojai netoleruoja korupcijos, žino kur pranešti apie korupcijos atvejus, girdėję apie taikomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones, tačiau reikalinga papildomai šviesti, mokyti darbuotojus, kad nebūtų priešasčių nepranešti apie korupciją ar jos apraiškas, būtų aiški nauda taikomų korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių įstaigoje ir visiškai nebūtų toleruojama korupcija, t.y. pasiekta nulinė tolerancija korupcijai.